

Sygn. akt III A Ua 100/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 kwietnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jacek Witkowski (spr.)
Sędziowie:	SSA Elżbieta Kunecka SSO del. Ireneusz Lejczak
Protokolant:	Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 19 kwietnia 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku E. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

o wypłatę wstrzymanej emerytury

na skutek apelacji E. D.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu

z dnia 9 grudnia 2011 r. sygn. akt VIII U 2165/11

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 grudnia 2011 r., sygn. akt VIII U 2165/2011, Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił odwołanie E. D., od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 26 września 2011 r., którą organ rentowy wstrzymał wypłatę świadczenia emerytalnego.

Rozstrzygnięcie Sąd wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny sprawy:

E. D. (ur. (...)), decyzją Zakładu Ubezpieczeń z dnia 26.05.2008 r., nabyła prawo do świadczenia emerytalnego od dnia 1.05.2008 r., tj. od miesiąca, w którym zgłosiła wniosek o emeryturę. Z uwagi na fakt kontynuacji zatrudnienia, wypłatę świadczenia zawieszono. Na wniosek ubezpieczonej, od dnia 01.01.2009 r. wznowiono wypłatę. Świadczenie było waloryzowane stosownymi decyzjami. Przez cały okres od dnia nabycia prawa do emerytury, wnioskodawczyni kontynuowała zatrudnienie w Akademii Medycznej we W..

W styczniu 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych poinformował E. D., że począwszy od dnia 01.10.2011 r. prawo do emerytury przyznanej przed dniem 01.10.2011 r. ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Powyższa zasada dotyczy także emerytów, którzy ukończyli wiek wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. W związku z powyższym, od dnia 01.10.2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wstrzyma wypłatę emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i okresowych emerytur kapitałowych, pobieranych przez osoby, które nie rozwiązały stosunku pracy zawartego przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Wstrzymana zostanie również wypłata okresowej emerytury kapitałowej, wypłacanej z innym niż emerytura z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczeniem, do którego prawo ustalił Oddział ZUS, albo inny organ emerytalny lub rentowy.

W przypadku rozwiązania stosunku pracy po dniu 30.09.2011 r. – wypłata emerytury zostanie podjęta od pierwszego dnia miesiąca, w którym został rozwiązany stosunek pracy, jeśli stosunek pracy został rozwiązany w innym dniu niż ostatni dzień miesiąca; od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym został rozwiązany stosunek pracy, jeśli stosunek pracy został rozwiązany z ostatnim dniem miesiąca; nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym został zgłoszony wniosek o podjęcie wypłaty emerytury, wraz z dołączonym dokumentem potwierdzającym rozwiązanie stosunku pracy, tj. świadectwem pracy lub zaświadczeniem wystawionym przez pracodawcę.

Z uwagi na fakt, iż wnioskodawczyni kontynuuje zatrudnienie w Akademii Medycznej i nigdy nie rozwiązała stosunku pracy z tym pracodawcą, organ rentowy decyzją z dnia 26.09.2011 r. wstrzymał z dniem 01.10.2011 r. wypłatę emerytury.

W tym stanie Sąd uznał, że odwołanie wnioskodawczyni nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd wskazał, że z dniem 1 stycznia 2011 r. wszedł w życie przepis art. 103a Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 ze zm.), na mocy którego prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Osobom, które na dzień 1 stycznia 2011 r. pobierały emeryturę i pracowały bez rozwiązania stosunku pracy, ustawodawca pozostawił możliwość łączenia świadczenia z wynagrodzeniem do końca września 2011 r.

Rozwiązanie uniemożliwiające wypłatę świadczeń emerytalnych bez przerwania działalności zawodowej u dotychczasowego pracodawcy funkcjonowało w polskim systemie emerytalnym w okresie od 1 lipca 2000 r. do 7 stycznia 2009 r. Poddane ono zostało kontroli Trybunału Konstytucyjnego, który wyrokiem z 7 lutego 2006 r., sygn. akt SK 45/04, uznał je za zgodne z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 i art. 67 ust. 1 Konstytucji RP. Tymczasem z dniem 8 stycznia 2009 r., art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej został uchylony i w konsekwencji osoby nabywające prawo do emerytury mogły ją pobierać obok uzyskiwanych przychodów bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Osoby, które nie ukończyły powszechnego wieku emerytalnego zostały objęte zasadami zawieszalności świadczeń, natomiast osoby, które ukończyły powszechny wiek emerytalny zaczęły pobierać emerytury bez względu na wysokość osiąganego przychodu.

W styczniu 2011 r. wszedł w życie przepis art. 103a, na mocy którego wypłata emerytury w przypadku osiągnięcia przychodów została ponownie uzależniona od rozwiązania stosunku pracy. W myśl art. 6 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz.U. nr 228, poz. 1507 ze zm.) w ustawie o emeryturach i rentach z FUS wprowadzone zostały następujące zmiany:

1) art. 103 ust. 1 i 2 otrzymał brzmienie:

- ust. 1 – „Prawo do emerytur i rent ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu na zasadach określonych w art. 103a-106”.
- ust. 2 – „Przepisu ust. 1 nie stosuje się do emerytów, którzy ukończyli 60 lat (kobiety) lub 65 lat (mężczyźni), z zastrzeżeniem art. 103a”.

2) po art. 103 dodano art. 103a w brzmieniu:

- „Prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego”.

Sąd Okręgowy wskazał, że istota instytucji zawieszania świadczenia sprowadza się do stosunkowo prostej reguły: osoby o nabytym prawie do emerytury/renty nie mogą realizować swych uprawnień przez czas trwania przeszkody przewidzianej w ustawie, nie tracąc prawa do pobierania świadczeń za okresy po ustaniu przeszkody. Przeszkody te związane są z nakładanymi ograniczeniami w zakresie dopuszczalnego kontynuowania zatrudnienia po przejściu na emeryturę/rentę i łączenia dochodów z pracy z długoterminowymi świadczeniami z ubezpieczenia społecznego.

Nowelizacja ustawy o emeryturach i rentach z FUS (wprowadzająca zmianę art. 103 ust. 1 i 2 i dodająca nowy art. 103a) dotyczy w szczególności osób, które w wyniku zmiany przepisów po 8 stycznia 2009 r., skorzystały z możliwości przejścia na emeryturę bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Zmiany oznaczają, że osoba, która na dzień wejścia w życie ustawy pobiera emeryturę i wciąż pracuje na etacie w swoim zakładzie pracy, jeśli będzie chciała kontynuować pobieranie świadczenia, będzie się musiała z tej pracy zwolnić. Nie ma przy tym zastrzeżenia, aby po przejściu na emeryturę osoba taka nie mogła zatrudnić się ponownie w tym samym lub innym zakładzie pracy. W przypadku emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie powołanych przepisów ustawy, wprowadzone zmiany są stosowane począwszy od dnia 1 października 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w ciągu 30 dni od wejścia w życie ustawy miał obowiązek poinformować te osoby o zmianie przepisów, zaś zainteresowani powinni byli decyzję podjąć przed dniem 1 października 2011 r.

Z zebranego materiału dowodowego wynika, że decyzja o przyznaniu wnioskodawczyni świadczenia emerytalnego wydana została w 26.05.2008 r., a zatem przed dniem wejścia w życie znowelizowanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Nadto, pobierała ona przyznane jej świadczenie kontynuując jednocześnie zatrudnienie u dotychczasowego pracodawcy, na rzecz którego wykonywała zatrudnienie bezpośrednio przed nabyciem prawa do emerytury, tj. Akademii Medycznej we W..

Trafnie więc zauważył organ rentowy, że swoim zachowaniem wnioskodawczyni wyczerpała dyspozycję znowelizowanego art. 103a ustawy emerytalno-rentowej i zasadnie wstrzymał jej wypłatę świadczenia emerytalnego. Z tych względów decyzję organu rentowego z 26 września 2011 r. o wstrzymaniu jej wypłaty świadczenia emerytalnego uznać należało za prawidłową i zgodną z prawem. Sąd zwrócił uwagę, że wstrzymanie wypłaty emerytury nie oznacza całkowitego pozbawienia wnioskodawczyni prawa do jej pobierania. W przypadku przedłożenia w Oddziale ZUS-u świadectwa pracy lub zaświadczenia dokumentującego fakt rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, wnioskodawczyni będzie mogła ubiegać się o przywrócenie wypłaty tego świadczenia.

Z wyrokiem nie zgodziła się wnioskodawczyni wywołując apelację i zaskarżając wyrok w całości. Wnioskodawczyni zarzuciła, że artykuł 103a Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 ze zm.), na mocy którego prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, narusza zasady ochrony praw człowieka oraz praw nabytych wynikających z zasady demokratycznego państwa prawa. Wnioskodawczyni podała, że rozwiązała stosunek pracy z dotychczasowym pracodawcą z dniem 30.11.2011 r. i została ponownie zatrudniona od dnia 1.12.2011 r. na podstawie nowej umowy o pracę, z tego powodu nie

otrzymała emerytury przez okres 2 miesięcy. Z tego też względu wnioskodawczynie domaga się cofnięcia zawieszenia emerytury za miesiąc październik i listopad 2011 r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczynie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, wyprowadził trafne wnioski i wydał wyrok zgodny z obowiązującym stanem prawnym.

Spór w sprawie wymagał rozstrzygnięcia, czy organ rentowy zasadnie zawiesił wypłatę świadczenia emerytalnego wnioskodawczynie, z uwagi na kontynuację zatrudnienia bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy za miesiąc październik i listopad 2011 r.

Apelująca zarzucała sprzeczność zaskarżonej decyzji z 26 września 2011 r. oraz jej uzasadnienia z zasadami ochrony praw nabytych oraz zasadami demokratycznego Państwa Prawa wyrażonymi w Konstytucji RP.

Odnosząc się do powyższych zarzutów Sąd Apelacyjny wskazuje, że zagadnieniem prawnym uniemożliwiającym wypłatę świadczeń emerytalnych bez przerwania działalności zawodowej u dotychczasowego pracodawcy zajmował się już TK w 2006 r. Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z 7 lutego 2006 r., sygn. akt SK 45/04, uznał je za zgodne z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 i art. 67 ust. 1 Konstytucji RP. Trybunał stwierdził wówczas, że w przypadku sfery uprawnień zagwarantowanych przez ustawę i wykraczających poza konstytucyjną istotę prawa do minimalnego zabezpieczenia, ustawodawca może - co do zasady - znieść uprawnienia wykraczające poza konstytucyjną istotę prawa do zabezpieczenia społecznego. W każdym przypadku zmiany te powinny jednak być dokonywane przy poszanowaniu pozostałych zasad i norm konstytucyjnych wyznaczających granice swobody prawodawcy wprowadzania zmian do systemu prawnego, a w szczególności zasady ochrony zaufania jednostki do państwa, zasady ochrony praw nabytych oraz wymogu zachowania odpowiedniego *vacatio legis*. W rozpoznawanej sprawie „próżnowanie ustawy” obejmowało zaś odpowiednio długi okres, tj. od wejścia w życie nowelizacji ustawy emerytalno-rentowej od 1 stycznia 2011 r. do końca września 2011 r. Ponadto, to Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wyjaśniał, że dyrektywa rozwoju ubezpieczeń społecznych nie wyklucza zmian regulacji prawnych przewidzianych we wcześniejszych ustawach, pod warunkiem zachowania istoty tych uprawnień, przy czym nie zawsze te zmiany muszą iść w kierunku korzystnym dla adresatów (orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z 20 listopada 1995 r. w sprawie K 23/95 oraz z 17 lipca 1996 r. w sprawie K 8/96).

Sąd I instancji ustalił, że wnioskodawczynie uzyskała prawo do emerytury od 1 maja 2008 r. na mocy decyzji z dnia 26 maja 2008 r. Przed nabyciem prawa do świadczenia emerytalnego do dnia wydania zaskarżonej decyzji, wnioskodawczynie pozostawała w stosunku pracy z Akademią Medyczną we W..

Wejście w życie przepisu art. 28 Ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 257, poz. 1726), zgodnie z którym począwszy od 1 października 2011 r. prawo do emerytury przyznanej przed 1 stycznia 2011 r., ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego, stanowi podstawę prawną do zawieszenia prawa do świadczenia emerytalnego.

W związku z kontynuacją przez wnioskodawczynie zatrudnienia, zaskarżoną decyzją organ rentowy wstrzymał jej wypłatę emerytury.

Zawieszenie wypłaty świadczenia nastąpiło zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i brak jest podstaw do uwzględnienia zarzutów apelacji. Ustawodawca bowiem nie różnicuje ubezpieczonych według miejsca i rodzaju ich zatrudnienia, a jedynie odnosi się do samego faktu kontynuacji tego zatrudnienia, bez przerwania go w związku z uzyskaniem prawa do emerytury.

Sąd stwierdził, że konstytucyjnie chronione prawo wnioskodawczynie do emerytury nie zostało naruszone w wyniku zmiany przepisów. Wnioskodawczynie ma nadal prawo do pobierania emerytury w przypadku rozwiązania stosunku pracy z obecnym pracodawcą. Tym samym stwierdzić należy, że zaskarżona decyzja o wstrzymaniu wypłaty emerytury jest prawidłowa.

Sąd Apelacyjny nie znalazł żadnych podstaw do podważenia prawidłowości i zasadności zaskarżonego wyroku, z tego też względu na mocy art. 385 kpc orzekł o oddaleniu apelacji wnioskodawczynie jako nie zasługującej na uwzględnienie.